

K ö r

A Magyar Környezeti Nevelési Egyesület hírlevele 2025 szeptember

Elnökségi hírek

Kedves Tagtársak!

A május 13-ai vezetőségválasztó közgyűlés öt új elnökségi tagnak szavazott bizalmat a következő három évre az egyesület vezetésére.

Az Elnökség tagjai: Jávorné Ilyés Boglárka, Kardos Orsolya, Dr. Mónus Ferenc (elnök), Saly Eszter, Szerényiné Szilágyi Eszter.

Az új elnökség nevében ezúton is nagyon köszönjük a bizalmat, bizalmatokat!

Továbbá nagyon köszönjük, hogy a leköszönő elnökség és az új választmány is biztosítottak róla, hogy teljes mellszélességgel folytatják ők is mellettünk az eddig megkezdett útjukat az egyesületi életben, és minket támogatva segítik, hogy az elnökségi váltás gördülékeny legyen, a megkezdett projektek tovább folyhassanak, és még újabbakat tudjunk együtt megvalósítani.

A Választmány tagjai: Bátyi-Földesi Dóra, Bikki-Grossmann Erika, Darvas Kata, Devescovi Balázs, Gyalog Éva, Hársas Oszkárné, Horváthné Roskovenszki Enikő, Ivánné Vidra Mária, Kecskés Ferenc, Keve Ildikó, Nagy Andrea, Saly Erika, Szabon Márta, Szentpétery Marianne, Sztrida Emília, Tóthné Timár-Geng Csilla, Trescsik Angéla, Varga Attila, Vásárhelyi Tamás, Victor András.

Felügyelő Bizottsági tagok: Bárd Edit, Kelen Gábor, Újszászi Györgyi.

Köszönjük minden tagtársunknak a további támogatást, aktív egyesületi munkát! Számítunk rátok, igyekszünk követni az eddigi jó irányt, sok mókával és kacagással egyetemben sok hasznosat cselekedni: „zöldre festeni” iskolákat, intézményeket, gyerek és felnőtt szíveket.

Várunk titeket a lassan újra induló Puli Szalonokban és Gödöllőn az egyesület Országos Találkozóján szept. 19-21. között. Ezekon, illetve az egyesületi honlapon hamarosan megismerhettek minket is, az egyesület további munkáját, céljait is.

Az új elnökség nevében:

dr. Mónus Ferenc (elnök)

LOESS

LITERACY BOOST THROUGH AN OPERATIONAL EDUCATIONAL
ECOSYSTEM OF SOCIETAL ACTORS ON SOIL HEALTH

Talajműveltség: Corvinus Science Shop és a [LOESS projekt](#) - Literacy boost through an **Operational Educational Ecosystem of Societal actors on **Soil health****

A talajegészség oktatásához nyújt általános és középiskolai, valamint felsőoktatási eszköztárat a LOESS Horizon projekt. Ezek kipróbálására invitál a projekt hazai partnere, a Budapesti Corvinus Egyetemen működő Corvinus Science Shop. Itt röviden bemutatjuk az eszközöket, és hogy miként lehet kapcsolódni a projekthez a következő időszakban.

Két évvel ezelőtt 20 szervezet Európából arra vállalkozott, hogy feltárja 15 ország oktatási gyakorlatát a talaj vonatkozásában általános és középiskolában, valamint a felsőoktatásban. Hogyan oktatjuk és hogyan szeretnénk oktatni a talaj szerepét a Föld életében, a fenntarthatóságban, a mindennapjainkban? A projektben ún. Community of Practice tagként Saly Erika is részt vesz. A feltárt szükségletek és vágyak nyomán különböző oktatási és szórakoztatva informáló eszközöket fejlesztett a konzorcium, amelyeket ebben a tanévben minél több helyzetben és módon tervezi a projekt kipróbálni. Ehhez keres nyitott, kísérletező kedvű társakat.

A nemzetközi konzorcium magyar tagja a [Corvinus Science Shop](#), amely a tudomány és a társadalom párbeszédének erősítésén dolgozik az egyetemen. Közösségi partnereket - civileket, nonprofitokat, társadalmi vállalkozásokat - köt össze oktatókkal, kutatókkal, egyetemistákkal. Partneri együttműködéseket szervez kurzusokhoz, szakdolgozatokhoz, Tudományos Diákköri dolgozatokhoz, kutatásokhoz, valamint a hallgatók számára önkéntes lehetőségeket biztosít.

Mi érik be ősze a LOESS-ben?

- **Tanulási Szcenáriók:** a 11-18 éves korosztálynak összesen 4 forgatókönyv készült, melyek mindegyike több tantárgy anyagából merít:

- A talaj felfedezése: 11-13 éveseknek, biológia, kémia, matematika és fizika témaköreivel,
- Az élet a lábunk alatt: 11-16 éveseknek, biológia, kémia, matematika és fizika témaköreivel,
- Talajnyomozók: 14-16 éveseknek, biológia, földrajz és geológia témaköreivel)
- SOS! Mentsük meg talajainkat!: 15-18 éveseknek, biológia és földrajz témaköreivel.

Mindezek pedagógusok által pedagógusoknak kidolgozott gyakorlatsorok, amelyek tantermi és szabadtéri feladatokat is ajánlanak. A [BSCS 5E](#) pedagógiai keretrendszerét felhasználva a Fenntartható fejlődésért való oktatást támogató eszközök, melyek magyar nyelvű fordításai - még lektorálás alatt - [itt érhetőek el](#).

A science shop várja azoknak az érdeklődő pedagógusok jelentkezését a science.shop@uni-corvinus.hu címen, akik szívesen kipróbálnák valamelyiket az ősszel és tapasztalataikról nyitottak visszajelezni nekünk az eszközök továbbfejlesztése érdekében.

- További oktatást és a talajegészséggel kapcsolatos iskolai és iskolán kívüli tanulást előmozdító eszközök az [AR applikáció](#) (a teszt fázis befejezése zajlik, elérhető 2025 szeptemberétől 5+2 interaktív játékkal és kvízzel a talajról), a [Tömegtérképező eszköz](#), az [esettanulmány gyűjtemény](#) és a [talaj szótár](#).

Találkozzunk személyesen:

- Szeptember 20-án szombaton Gödöllőn az MKNE Országos találkozóján, többek között az Arbo-park sétán.
- Szeptember 26-án pénteken gilisztaszínházzal és talajpigment festéssel várjuk az érdeklődőket a Corvinus Egyetemen a Kutatók Éjszakáján.
- Október 14-én kedden a Corvinus Termelői Piacon Szelesné Kása Ilonával (SzínesKert, Lakitelek) növényfestő workshopot tartunk, ahol a résztvevők megismerhetik a Lakiteleki Eötvös Loránd Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola iskolakert és az ott termelt festőnövények világát.

A részletek a science shop [facebook](#) és [linkedin](#) oldalain.

Frigyik Márta

marta.frigyik@uni-corvinus.hu

Hamarosan megjelenik Joseph Cornell: Kézenfogva a természetben c. könyve!

Amikor közkívánatra belevágtunk (3 éve!) J. Cornell megújult kötetének kiadásába - az eredeti kötetet is mi adtuk ki: *Kézenfogva gyerekekkel a természetben* -, nem gondoltuk, hogy ennyire összetett, hosszadalmas lesz a feladat... De lám, ha lassan is, elkészülünk hamarosan. :)

Köszönet érte Ortmann-né Ajkai Adrienne fordításának; Újszászi Györgyinek, aki Cornell cégével levelezett (szerzői jogok, szerződés, fotók stb.); Kelen Gábornak, aki segített átnézni a szerződést és beszerezte az eredeti amerikai kötetet; Victor Andrásnak, aki hónapok óta szerkeszti, szakmailag ellenőrzi a kötetet; Bárd Editnek, aki a kötet terjesztésének híradásában segít; Keve Ildikónak, aki gondosan megszerkesztette a honlapon a rendelési felületet; és Sztridáné Kurucz Krisztinának, aki hősiesen fogadja az előrendeléseket, illetve írja a számlákat (*aug. végéig, 2 hét alatt 150 megrendelés érkezett!!!*).

A háttérben persze a régi elnökséggel előkészítettük mindezt: javaslatokat tettünk, döntöttünk, számolgattunk, ütemeztünk. Ilyen összetett, problémamegoldásokkal teli feladatunk rég volt! (Pl. szöveget is gondoztunk, képeket is generáltunk AI-vel...) Tanultunk sokat.

A szeptember második felében várható megjelenéshez a tördelés már folyamatban van, a napokban megkaptuk az ISBN-t is, csak a nyomdai munkák vannak hátra.

Még **szept. 15-ig kedvezményesen** lehet **ELŐRENDELNI** a megújult kötetet, ami tele van 50-nél is több, jobbnál jobb, főleg terepen játszható játékkal!

Kérjük, az új kötet hírét adjátok tovább, járjon szájról szájra, hogy eljusson a híre minél több környezeti nevelőhöz, természet-sétát vezetőhöz, trénerhez, pedagógushoz, családhoz, hiszen a természethez való kapcsolódást, megismerést segíti játékosan...! Összesen 1000 példányt adunk ki. Egy se maradjon a raktárban!!! 😊

Facebook posztokat is készítettünk. Terjesszétek, osszátok meg másokkal, lájkoljátok!!! Ha beírájátok, hogy *@követők*, akkor eljut a hír megosztás után az ismerőseitekhez. (Ezt Keve Ildikótól tanultuk. 😊 Hála érte!)

Reméljük, mindenki öröme lesz a játékgyűjtemény!

Bővebb információk és rendelés: <https://mkne.hu/termek/kezenfogva-a-termeszetben/>

Saly Erika

Pilisi Len díj

2025. május 9-én a Pilisi Len díjak ünnepélyes átadása került sor a Pilisi Len Látogatóközpontban. 🌻🌻🌻

Posztumusz díjat kapott dr. Nádai Béla, aki a helyi védett természeti értékek megőrzése érdekében több évtizedig munkálkodott. 🏆

Fotó: Timár-Geng Csilla és Hársas Éva

Pilisszentiván Község Önkormányzata 2021-ben hozta létre a Pilisi Len Díjat, hogy elismerje azon személyek vagy szervezetek munkáját, akik jelentős szerepet vállaltak a helyi természeti értékek védelmében.

A díjat felesége és lánya vette át.

Szeretettel emlékezünk dr. Nádai Bélára, mindenki által szeretett Blabára.

Részlet Pilisszentiván Önkormányzati és Kulturális oldala bejegyzéséből.

Hársas Éva

Puli díjak 2025

Az idei közgyűlésen 5 Fekete Puli díjat adtunk át. Gratulálunk a díjazottaknak, s köszönjük a sok segítséget! 😊

Csintalan Gergely

Informatikai tudása sokszor kisegített már bennünket a bajban. A felújított számítógépünket is neki köszönhetjük. Mosolygósan, kedvesen áll minden feladathoz. Évek óta lelkes társunk Kapolcson, a Művészetek Völgyében. Pakol, előkészít, játszik a látogatókkal... Mindig segítőkész.

Hirth-Szabó Orsolya

Orsi a háttérben teszi a dolgát. Hiteles, lelkes képviselője a környezeti nevelésnek. Nagyon innovatív, kreatív. Szervezőkészsége megmutatkozott a tavalyi, orfűi Országos Találkozóon is. Társaival együtt fantasztikus programot állított össze, s neki köszönhetjük a Biával előállított, beszerzett helyi finomságokat is. A „virágkötészeti” műhely, amin többen kipróbálhattuk magunkat, csodás alkotásokat eredményezett. Köszönjük, Orsi! Köszönet a csapat többi tagjának is az OT-ért.

Huszár Zsuzsanna

Zsuzsa már többször megmutatta nekünk egyedi gondolatait, kreativitását! A pécsi, Pécs környéki találkozókön többször játszott már velünk, az orfűi OT-n meg úgy ismertük meg a Csontváry Múzeumban az alkotásokat, ahogy eddig még sosem... játékos mozgással, zúgással-búgással, a választott képekről való gondolatcserével... Zsuzsát a HAND Szövetségbe is delegáltuk, mint felsőoktatásban dolgozó oktatót, aki ott is segítette a munkát. Volt már elnökségi és FB tagunk is, és ha rábízunk egy-egy anyagot, hogy szakmailag lektorálja, akkor abban is biztosak lehetünk, hogy az anyag jobb lesz.

Saly Eszter

Eszter többször, több helyszínen vállalt már vándortanösvény játékbemutatót. Évek óta ott van velünk a Művészetek Völgyében, „varázslatos kémiai” bemutatókat tart többekkel együtt, de a vándortanösvények játékbemutatóit is szívesen vállalja. Angol tudása miatt a cseh nemzetközi környezeti nevelési konferencia egyik egyesületi küldötte volt, s ott az egyesületet is bemutatta Bartha Karinával. A víz vándortanösvényhez ő is lelkesen agyalt, milyen játékeszközt készíthet, amivel tanulhatnak a résztvevők.

Sztrida Emília

Emi egyre több feladatban kipróbálja magát. Segíti Kriszta előkészítő- és szervező munkáját a Művészetek Völgyében, részt vesz a vándortanösvények játékbemutatásában többféle helyszínen, pl. az Állatkertben. Az idén már szervezője volt a tavaszi állatkerti eseménynek. Óvodapedagógus hallgatóként hospitált óvodai képzésünkön, majd sikeresen kipróbálta magát a következő alkalommal facilitátorként is. A Facebook-posztokat is örömmel elkészíti, pl. képes beszámoló a Zöld Zugolyról. Megbízhatóan segíti a munkánkat!

Saly Erika

Kapolcs, 2025. július

Idén is, mint már több évtizede részt veszünk a Művészetek Völgye Fesztiválon, a Zöld udvarban, ahol interaktív előadásokat, különböző bemutatókat, foglalkozásokat tartunk. Mind a 10 napon nagyon sokan megfordultak a programjainkon.

Az egyik helyszínünkön a vándortanösvényeink játékaival játszottunk felnőttekkel és gyerekekkel, a másik helyszínen pedig szintén korosztálytól függetlenül különböző kézműves foglalkozások zajlottak. A Fair Trade Kávéházunknál pedig mindig sorba álltak a vendégek, hol a kávéért, hol csak a jóízű beszélgetésért. A reggeli növényismereti séták teltházzal, hatalmas érdeklődés mentén zajlottak, sokan nézegették a növényfalat, amit készítettünk.

Nagy sikerünk volt. A kicsinyek és a felnőttek is örömmel vettek részt idén is a „Káprázatos kémiai kísérletek” c. programunkon.

Nagy érdeklődés kísérte a gyógynövények bemutatását, a gaznövényeknek gondolt növényekből készíthető finom és egészséges egyszerű ételek, fűszerek elkészítését, megkóstolását is. Az előadások, az interaktív *Denaturált ember* című. foglalkozás ugyan kevesebb embert vonzott, de akik velünk voltak, most sem csalódtak.

Tóthné Timár-Geng Csilla

Fotók: MKNE

Túratáborban Kisínócon – a Víz vándortanösvénnyel

Június közepén a Cicőke Túraszakosztály gyermekeinek szervezett táborba idén is elmentünk – Hársas Éva meg én - egy vándortanösvény foglalkozásra. Nagy sikere volt a Víz Vándortanösvényünknek, jól játszottunk a gyerekekkel és természetesen a felnőttekkel is. Sokat tanultak a játékok segítségével.

Tóthné Timár-Geng Csilla

HAND-hírek

A HAND éves közgyűlésére 2025.05.28-án az EURÓPA PONT-ban került sor. Hamvas Bálint ügyvezető ismertette a HAND 2024. évi beszámolóját, majd dr. Farkas István, a HAND FB elnöke ismertette a FB álláspontját, mely alapján a beszámoló elfogadását javasolta a közgyűlésnek. A három fős elnökségből Mezei Csaba elnök lemondott elnökségi tagságáról, ezért új elnökségi tag megválasztása vált szükségessé.

Az új Elnökség tagjai:

- Mihalkó Viktória (Anthropolis Egyesület delegáltja)
- Ivánné Vidra Máriát (Magyar Környezeti Nevelési Egyesület delegáltja)
- Udvari Beáta (Egyesület a Kreatív Oktatásért delegáltja).

A Szövetséghez az Afrika Másként Alapítvány benyújtotta teljes jogú tagként történő csatlakozási kérelmét, a közgyűlés a kérelmet támogatta.

Elkészült a CONCORD AidWatch jelentéséhez szükséges országprofil, mely a civil szervezetek hazai helyzetének áttekintését, rövid elemzését tartalmazta.

Augusztusban az Átlászó kereste meg szervezetünket egy a Patrióták által összeállított lista miatt. A listán azok a civil szervezetek szerepelnek, melyek Deutsch Tamás és Gál Kinga fideszes EP-képviselők szerint „politikai aktivistahálózatokként” brüsszeli támogatásokhoz juttottak. Hamvas Bálint ügyvezető hatékony közreműködésével megszületett a feltett kérdésekre a válasz, ami augusztus 12-én nyilvánosságra is került:

<https://atlatszo.hu/kozpenz/2025/08/12/allami-szervezet-kapta-a-legtobb-penz-t-a-patriotak-altal-kifogasolt-unios-palyazatokon/>

Ivánné Vidra Mária

A Beporzó munkacsoport háza-tájáról

Két projekten is dolgoztunk a nyáron.

Elkészült a Biodiverz város Life projekt keretében egy 32 játékot tartalmazó vándortanösvény kézikönyv (Biodiverzitás-kóstoló vándortanösvény), és annyi játék, hogy augusztus 28-án be is tudtuk mutatni az MME új házában a Mocsáros területén.

Nagyjából összeállt a XII. kerületi civilpályázaton nyert pályázatból megvalósuló „Nemszeretem állatok” iskolai foglalkozás anyaga, ebben további új játékok anyaga is benne van.

Az elsőből három próbabemutatót tartunk idén, az első kettőt október 3-án és 7-én szerzőink iskolájában (ezekről majd beszámolunk). A másodikra október 18-án kerül sor.

A Hegyvidéki Kulturális Szalonban Év beporzói játékokat mutatunk be egy családi napon, decembert (Adventi programjuk) jelölte meg az igazgató asszony, mint kíváncsi időpontot. Talán az Ökocarácsony is ott lesz.

(Ne kérdezzetek magukról a beporzókról! A nyári melegben és aszályban még a rovarok is elbújtak, amerre én jártam. Virág is alig volt, amíg nem jött az a kis eső augusztus elején, amikor hirtelen sok növény kivirágzott, aztán ezek egy része is leszáradt.)

Az intenzív munka és izgalom közepette fényképezni meg elfelejtettem.

Vásárhelyi Tamás

Projektek

Tanuljuk egymástól a fenntarthatóságot! - HAND Gear up! pályázat

Örömmel adjuk hírül, hogy a májusi KÖR-ben beharangozott projektünk támogatást nyert! :-) A támogatást nyújtó DEAR program átfogó célja egy befogadóbb, a helyi és globális fenntartható fejlődéssel és a globális kihívásokkal (nevezetesen a globális egyenlőtlenségekkel és az ökológiai válságokkal) kapcsolatban felelősségtudattal rendelkező társadalom létrejöttének elősegítése. A program kiemelten fontosnak tartja az uniós polgárok, különösen a fiatalok kritikai gondolkodásának és cselekvőkészségének fejlesztését a globális kihívások tükrében.

Fenti célokhoz kapcsolódunk projektünkkel, melynek keretében:

- A globális felelősségvállalásra nevelésben szerzett tudásunkat/tapasztalatunkat kívánjuk továbbadni Z generációs környezeti nevelőkön keresztül az alfa generáció számára. Ezt megvalósítandó vállaljuk kortársoktatók képzését és mentorálását a következő másfél évben. A résztvevő fiataloknak lehetőségük lesz módszertani ismereteik bővítésére, új kapcsolatok kialakítására, meglévő tudásuk megosztására egymással és a rendezvények célcsoportjaival.
- A kortársoktatókinkra szervezőkként és megvalósítókként is számítunk a szemléletformáló rendezvényeken, Orfűn, a Fővárosi Állatkerben, a Globális Tanteremben és különböző vidéki fesztiválokon, rendezvényeken.
- Szakmai műhelynapokat is szervezünk, ahol a kapacitásbővítésen túl már meglévő kapcsolati hálónkat kívánjuk bővíteni, erősíteni.
- A projektben fontos szerepet kap az esélyegyenlőségi érzékenyítés, melynek kapcsán elsősorban az orfűi önkormányzattal tervezünk együttműködést.

A projekt 2026 novemberéig tart. Az aktuális eseményekről az MKNE FB oldalán, honlapján és a levelezőlistán adunk majd hírt.

Várjuk a közös munkát, és hogy tanulhassunk egymástól! :-)

A mentorok nevében, Bátyi-Földesi Dóra

Jelen projekt a HAND Szövetség által partnerségben megvalósított "Gear UP! - Global citizenship Education Actions to strengthen youth engagement through local support to LAs and CSOs, to accelerate Progress towards sustainable development" projekt keretein belül valósul meg, a DEAR támogatásával. A Development Education And Awareness Raising Programme (DEAR) az EU fejlesztési, nevelési és szemléletformáló programja.

MKNE az MME-vel közös oktatási programban – Biodiverzitás a városban

A Magyar Környezeti Nevelési Egyesület a Fővárosi Önkormányzat ajánlására – régi kedves ismerősünk, Gadó György közbenjárásával – a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) alvállalkozójaként vesz részt a

LIFE Biodiverz Város

projekt keretében megvalósuló oktatási programban. A projekt célja a városi biodiverzitás megismertetése és a zöldfelületek jelentőségének tudatosítása az általános iskolások körében. A LIFE Biodiverz Város projekt 7 éves időszakára szóló oktatási program 2 részből áll.

1. Oktatási anyagok kidolgozása 2025. aug. 28-ig.
2. Oktatási programok tartása 2025. októbertől 6 éven át.

A fővárosi és MME projektcsapatban történő személyi változások miatt késve indulhatott el a munka, amit hosszú-hosszú egyeztetés előzött meg. Az egyesületünk szakértőiből álló munkacsoportok a nyári hőség és szabadságok közepette, verejtékezve, megfeszített erőbedobással, örült tempóban dolgoztak Vásárhelyi Tamás és Victor András vezetésével, hogy elkészüljön aug. végéig a két oktatási egység, mellyel megbízott bennünket az MME.

A „Biodiverzitás kóstoló” vándortanösvény

Az MKNE szakemberei egy egyedülálló, interaktív oktatási anyagot dolgoztak ki, amely egy új **vándortanösvény** formájában jut el az iskolákba. A program során az osztályok csoportokra bontva, játékos formában ismerkedhetnek meg a városi biológiai sokféleséggel, a klímaváltozás hatásaival, és azzal, hogyan élhetünk harmóniában a természettel a városi környezetben is. A foglalkozások az élményalapú, felfedező tanulásra épülnek, és a céljuk, hogy a diákok a passzív ismeretszerzés helyett aktívan, a kreativitásukat és problémamegoldó képességüket használva fedezzék fel a természet titkait.

Terepi foglalkozások a Tétényi-fennsík

Az MKNE **terepi foglalkozásokat** is fog tartani a **Tétényi-fennsík**on. Ehhez elkészítettük a terepen használható tevékenységgyűjteményt. A terepi túrák célja, hogy a gyerekek valóságban ismerhessék meg a védett sziklagyep élővilágát. A 1,5 órás program alatt a diákok ráhangolódnak, kapcsolódnak a Tétényi-fennsíkhoz, majd kiscsoportokban, játékos feladatokon keresztül fedezhetik fel a természetet, tanulhatnak a táj természeti értékeiről, a legeltetés és kaszálás fontosságáról, valamint a biodiverzitás védelmének helyi lehetőségeiről. A foglalkozások a

természettudományos gondolkodás és a felelős állampolgári attitűd fejlesztésére fókuszálnak, így a fiatalok nemcsak ismereteket szereznek, hanem a természethez fűződő kapcsolatuk is elmélyül.

Az elkészült oktatási anyagok egy részét az MKNE bemutatta az MME-nek és a Fővárosi Önkormányzat szakembereinek, s nagy sikert arattunk. (Mi is megnéztük az MME anyagait, azok is nagyon kreatívak voltak!) Ősszel egy tesztidőszak kezdődik néhány budapesti iskolával, majd finomítjuk az anyagainkat a tapasztalatok alapján, s ezt követően 2026-tól regisztráció útján lehet jelentkezni az ingyenes foglalkozásokra.

Fotó: A fejlesztett anyagok bemutatása (MME)

Vásárhelyi Tamás szakmai irányításával készült a „Biodiverzitás kóstoló vándortanösvény” Gyalog Éva, Bátyi-Földesi Dorka, Forintos Krisztina, Kecskés Ferenc, Keve Ildikó, Kocsis Maár Kinga, Pamlényi Csilla, Szerényiné Szilágyi Eszter, Vidra Mária játékfejlesztők részvételével, Victor András és Saly Erika a Tétényi-fennsík terepi foglalkozásaihoz állította össze a lehetséges tevékenységek gyűjteményét.

Köszönöm a megfeszített munkát!

Saly Erika projektvezető

„Ökosodj!” c. képzésünk megújítása

Fotó: Pixabay (Saly Erika)

Az előző évben meg kellett újítanunk a 30 órás „Ökosodj!” c. képzésünk akkreditációját, mert lejárt volna a képzés folytatásához az engedélyünk. Egy új Kormányrendelet szerint már 2025. szeptember 1-je után ezeket a képzéseket csak a Nemzeti Közzolgálati Egyetem végezheti, így ekkor még lehetőségünk volt, hogy az akkreditációt meghosszabbítva, meghirdessük a képzésünket az óvodapedagógusoknak és a tanítóknak, tanároknak. Ehhez szükség volt a képzés megújítására, az akkreditáció lebonyolítására is, amiben dr. Victor András, Saly Erika és jómagam vettünk részt.

A tartalmi megújítás mellett a képzést 40 órás képzésre alakítottuk át, melyből - Erika javaslatára - 10 óra folyamatba ágyazott szakaszt terveztünk, mely online konzultációval segíti a képzésen résztvevőt a választott, saját iskolára vonatkozó téma kidolgozásában, előkészítve ezzel a záró dolgozatot. Mivel érvényes akkreditációval rendelkezünk, még december végéig megtarthatjuk ezt a képzést.

Terézváros Önkormányzata a 6 óvodájának – óvodánként 2-2 óvodapedagógusnak – rendelte meg tőlünk a képzést, melynek szervezése folyamatban van. Októberben kezdődik a közös munka, de már a Szív utcai óvodát, mint helyszínt bejártuk, az óvodákkal a kapcsolatot felvettük, az időpontot egyeztettük (okt. 9., 10., 17.).

Tóthné Timár-Geng Csilla

Tagjaink írták

Kiránduljunk Budapesten!

Megjelent a „**Helyi védett természeti értékek Budapesten**” című színes és tartalmas összefoglaló új, bővített kiadása, a főváros önkormányzatának gondozásában.

Kép: Budapest Városháza

A kiadvány 3 fő részből áll:

- Természetvédelmi területek: 31, az élőhely típusa és mérete szerint is nagyon különböző, de egyaránt szép és érdekes táj bemutatása. Ezek legnagyobb része (24) szabadon látogatható, néhány (6) csak engedéllyel, egy pedig a fokozott védetség biztosítása érdekében nem látogatható. Minden területnél fotókkal gazdagon illusztrált információt kapunk a

geológiáról, a botanikai és zoológiai értékekről, valamint a veszélyeztető tényezőkről.

- Védett kertek: 5 védett kert történetét és főbb értékeit ismerhetjük meg. Ezek közül egy, a Budai Arborétum, szabadon látogatható, a többi 4 megtekintése a tulajdonos engedélyével lehetséges.
- Természeti emlékek: 9 szinte már ikonikus, ősrég növény - főleg fa – leírása és története. A Kondor úti libanoni cédrus szabadon látogatható, a többi csak a tulajdonos engedélyével, azonban a fákat az utcáról is jól láthatjuk.

Mindhárom részben praktikus információk segítik a tájékozódást: térkép, a terület címe és nagysága, GPS koordináták, megközelíthetőség közösségi közlekedéssel.

Ismertető a főváros honlapján: <https://budapest.hu/hirek/2025/03/25/helyi-vedett-termeszeti-ertekek-budapesten-uj-kiadasa>

Letölthető kiadvány: <https://file.budapest.hu/BP-helyi-vedett-ertekek-2024-web-sm.pdf>

Ajánljuk mindenkinek, aki érdeklődik Budapest természeti értékei iránt, és akár csak pár óra szabadidejében is szívesen felfedezi ezeket a helyeket.

Keve Ildikó

Programajánló

Terézvárosi séták

Fotó: Epreskert (Wikipédia)

Hosszú évekkal ezelőtt két gyakorlatos egyetemi hallgató bevonásával terveztem az első újbudai séta-sorozatot azzal a vezérgondolattal, hogy a környék természeti és kulturális értékeit egymás mellett kellene bemutatni; nem szembe állítva vagy rangsorolva ezeket az értékeket. A koncepció azóta is változatlanul érvényes, s az önkormányzat még mindig lelkesen az ügy mellett áll. (Az Újbudai séták friss eseményeit ld. ugyanebben a KÖR számban!)

Ma pedig már – az újbudai mellett – két újabb „... sétákat” is szervez-vezet az egyesület. Egyet a „hegyvidéken”, a 12. kerületben, egyet a pesti lapályon, Terézvárosban, vagyis a 6. kerületben. Ez utóbbinak Saly Erika és jómagam vagyunk a vezetői, s tavaly már meg is valósult két – más-más útvonalú – séta a Terézvárosban.

Idén ez folytatódik és gazdagodik. A terézvárosi önkormányzat anyagi (és lelkes) támogatásával idén 3 sétát fogunk vezetni Terézvárosban. Ebből kettő nagyjából ugyanazt az útvonalat követi, mint a múlt évben; ezeket tehát csak frissíteni kellett. A harmadik azonban új „műfaj”: olyan séta, amely egyszermind öröm-bánat térképezés is. Ezen a sétán tehát nem egyszerűen az értékekről lesz szó, hanem arról, hogy a sétálók – akár idevalósiak, akár kíváncsi külsősök – sétálás közben miket találnak „örömpontoknak”, s miket „bánatpontoknak”. Nem az tehát a séta feladata, hogy csokorra gyűjtse az útvonal esetleg már régóta nyilvántartott természeti és építészeti-kulturális kincseit, hanem az, hogy minden sétáló

tudatosítsa is magában (és a többiekben), hogy szubjektív szemmel nézve mi váltott ki benne örömet, s mi rossz- vagy hiányérzést.

Az önkormányzatnak nagyon megtetszett ez az újfajta séta, s rögtön felvállalta, hogy amikor majd közzéteszik a kerületi közösségi költségvetésben megszavazható fejlesztési témákat, akkor abba beépítenek olyan(oka)t is, amelye(ke)t ez a séta hozott felszínre bánatpontként. Ez azért fontos újdonság, mert ezzel kerület-fejlesztési szintre emelkedik az, ami egyébként mindig-is az örömbánat térkép-készítés egyik célja volt, hogy minden ilyen folyamat azzal záruljon, hogy az adott körzet felelőse, „fenntartója” odafigyelést (és pénzt!) fordítson egy bánatpont örömponttá változtatására.

Ezek a séták szeptember-október folyamán megtörténnek, ezért a következő KÖR-ben már némi eredményről is beszámolhatunk.

Victor András

Hegyvidéki környezeti és kultúrtörténeti séták

Fotó: [Szent Orbán tér](#)

Egyesületünk Újbuda mellett idén a Hegyvidéken is tovább folytatja sétasorozatát.

A Hegyvidéki Önkormányzat támogatásával 2025 őszén környezeti és kultúrtörténeti sétákat tartunk. Négy szombati napon négy különböző területét barangoljuk be a kerületnek, felfedezzük a Beporzó tanösvény állomásai révén a környezeti értékeket, és bemutatjuk az útvonalak során érintett kultúrtörténeti érdekességeket és nevezetességeket.

A sétákat Halácsy Ágnes (biológia tanár) és Devescovi Balázs (irodalomtörténész) vezeti.

Devescovi Balázs

Újbudai séták 2025

Fotó: Budai Arborétum (MKNE)

A májusi KÖR-ben odáig jutottunk, hogy éppen a program felénél tartottunk. Azóta a tavaszi, nyáreleji séták megtörténtek: Rupp-hegy 2 (Könczey Réka), Feneketlen-tó 1 és 2 (Bikki Levente), Kopaszi-gát 1 és 2 (Saly Erika). Július-augusztus folyamán séta-szünet volt.

Mire ez a KÖR megjelenik, addigra már mögöttünk lesz az Arborétum 2 (Victor A.), de előttünk van még a Szabadság-hídtól az Info-parkig séta (Pamlényi Csilla, szept. 13. és okt. 11.), valamint a Gellért-tértől a Móricz Zs. körtérig séta (Devescovi Balázs, okt. 18. és nov. 8).

Az Arborétum 1 sétája még tavasszal volt, s időpont-problémák miatt került a 2. alkalom szeptemberre. Lehet előnye annak, hogy két különböző évszakban van a két séta, de szervezési, meghirdetési szempontból nehezíti az ügyek intézését. Az eredeti tervekhez képest a *Szabadság-hídtól...* séta 2. alkalmának is megváltozott az időpontja, mert a séta vezetője időközben más egyesületi feladatot is kapott (ő lett a szeptemberi OT egyik házigazdája), amelynek időpontja pont ugyanakkorra esik, mint a 2. alkalom. De bonyodalom volt a *Gellért-tértől...* séta időpontjai körül is a sétavezető egyéb egyesületi elfoglaltságai miatt.

A fentiekből annyi a tanulság, hogy ahogyan szaporodnak egyesületi és egyéb feladataink, nehezül az újbudai séták év elején megtervezett időpontjainak megőrzése. Ezzel a problémával még foglalkoznunk kell, ha jövőre is indítjuk az Újbudai sétasorozatot. Márpedig minden jel arra mutat, hogy önkormányzati és egyesületi szempontból is érdemes folytatni.

Victor András
a sétasorozat gazdája

Versek, szépségek

Bodor Béla: Szárítókötél

Az őszi napsütés mézvörösében,
mint levegőbe írt fehér vonal,
a két gyümölcsfa közt feszül, s az ében
tócsák fölött, a műanyagfonal;

a száradó ruhák a körte és a
kisebb szilvafa ágára kötött
zsinóron ringatóznak, már a dézsa
üres, s a sávot csöpp és csöppre csöpp

másolja át a porba – külön „fent” és
„alant”, akár jelentő és jelentés,
két térbe írva áll, s habár akar,

a szem nem választ; cikáz, tétovázva,
míg szél támad, vagy játék, s ritmusára
ingatja ágát szilva, körte, nadr.

Forrás: Élet és Irodalom, 1999. június 25.

(Az utolsó szó eredetileg is rövidítve van a versben, szándékosan maradt csonka a szó.)

Válogatta: Huszár Zsuzsanna

Veszekszik az ég a földdel
(*délszláv mitologikus ének*)

Fordította **Nagy László**
(*aki 100 évvel ezelőtt született*)

Édes Isten, ilyen csoda nem volt!
Fekete föld, fényes ég veszekszik,
Haragjában szól a föld az égre:
„Ég, én téged törvénybe idézlek,
Sujtasz engem, fényes ég, bajokkal,
Engem sujtasz mindenfajta rosszal!
Szent Mihálytól Szentgyörgy-napig sujtasz
Sok hideggel, éktelen sok faggyal,
Szentgyörgy-naptól Szentmihályig jéggel,
Koplalással, éktelen aszályal.
Gyümölcsfáról virágot letépel,
Új hajtások levelét levágod,
Ütöd te az életet pocsékká,
Zöld mezőm is tőled csupa bánat,
Zöld erdőm is tőled leveletlen.
Kedvetlen az ember a határban.
Mérges széllel mérgezel te engem,
Kínzol engem hirtelen halállal,
Fiatalon viszed el a népet,
Szép legények halnak, szép leányok,
Mit vétettek, fényes ég, tenéked?”

Ráfelel a fényes ég haraggal:
„Oj, fekete föld, te átkok átka,

Ne pörlekedj te a fényes éggel!
Mit vétettem, kérdeni is kár volt!
Éktelen sok rajtad a gonoszság,
Rajtad van a vétkek tanusága,
Nem fogad szót gyermek az öregnek,
Nem tiszteli se apját, se anyját,
Nem hallgat az egy igaz Istenre!
Nem vendégli koma a komáját,
Lányt a bátyja nem hívja hugának,
Testvér testvért hív ki viadalra.
Rajtad van az Úristen haragja,
Mert nagyobb az Úr előtt a vétek.
Vétkes föld, a mennykő kell tenéked,
Hogy a földi sokaságot sujtsa,
S úgy lehet, hogy jámborodik végül,
S az egy igaz Istennel kibékül.
Fekete föld, ezért sujtlak téged,
S akik rajtad járnak, minden népet.”

[Ezt a verset én adtam Bánfalvi Ágnes kezébe (aki később színésznő lett), amikor még egészségügyi szakközépiskolás diákként az osztályomba járt 1970 táján, s még mindig borzongatóan hallom magamban a hangját, ahogy mondja a szavalóversenyen (amelyet meg is nyert).]

Válogatta: Victor András

Közérdekű

Irodai hírek:

FIGYELEM!

TAGDÍJ
-INFORMÁCIÓ

Kedves Tagjaink!

Nagyon köszönjük az eddig beérkezett tagdíj befizetéseket és adományokat!

Bankszámlaszámunk: MagNet Bank 16200151-00270519-00000000

2025-től a közgyűlés döntése alapján a következő módon alakultak az éves tagdíjak:

- **egyéni: 9 000 Ft/év,**
- **diák/nyugdíjas: 4 500 Ft/év,**
- **családi: 13 500 Ft/év.**

A befizetési határidő 2025.03.31. volt.

Tájékoztatás:

Irodánkban jelenleg sajnos nem tudunk személyesen találkozni, itthonról dolgozom. Telefonon (06-20-494-94-69) és e-mailen (kriszkurucz.mkne@gmail.com) természetesen elérhető vagyok, ha valaki postán szeretne valamit küldeni, kérem, előtte egyeztessen velem, hogy milyen postacímre teheti meg!

Sztridáné Kurucz Krisztina

Felelős kiadó: az Egyesület elnöke
Szerkesztő: Hársas Éva
Honlap: www.mkne.hu

Iroda és postacím:
1119 Budapest, Etele út 59-61.
Telefon: +36 20 494 9469
e-mail: mkne@mkne.hu